

Gränser och nationell identitet

(åk 6–gymnasiet)

Skåne har varit danskt längre tid än det varit svenskt. Sverige och Finland var ett och samma rike i sexhundra år. Vad är egentligen Sverige? Vad innebär det att vara svensk?

Bilden av det egna landet förändras över tid. Hur går det till, och vad är det som gör att den förändras? Visningen ”Gränser och nationell identitet” handlar bland annat om sådana frågor.

Dagens uppfattning om Sverige som nation skiljer sig från 1600-talsmänniskans syn på fäderneslandet. Var det språket, religionen, den skatteindrivande kungen eller något annat som fick människor att känna sig som ett enda folk? När blev nationen, den svenska flaggan, viktigare än kristendomen, monarken och hembygden?

Hur delade man in Sverige? Vad stod begrepp som socken och härad för? Och hur har man delat upp det svenska folket? Vilka stånd och samhällsklasser har förekommit genom den svenska historien?

Sverige har förändrats till storleken och till formen. Riket har varit litet, stort, fyrkantigt och avlångt. Olika språk och kulturer har hamnat innanför och utanför de geografiska skiljelinjerna. I visningen får ni veta mer om gränsförändringar, berömda och viktiga freder och hur dessa påverkat Sverige och svenskarnas självbild.

Museipedagogen tar klassen genom Sveriges olika skepnader från 1500-talet till unionsupplösningen 1905. Ett outvecklat unionsland, en mångkulturell konglomeratstat och en enhetlig nationalstat. Hur påverkade gränsförändringarna de som bodde i riket och vad får en människa att känna sig ”hemma”?

Arbeta gärna före eller efter besöket med följande frågor!

- 1. När blev Sverige självständigt från Danmark och Norge?**
- 2. Hur många människor levde i Sverige i början 1500-talet?**
- 3. Vilka var Sveriges två största städer under stormaktstiden?**
- 4. Vilket år var Sverige som allra störst?**
- 5. Hur var det att leva i gränstrakter i krigstid?**
- 6. När förändrades Sveriges gränser senast?**
- 7. Vad betyder ordet konglomeratstat?**
- 8. Från och med när fanns det ordentliga kartor över gränser och det svenska riket i sin helhet?**

Fördjupande frågor

- 1. Ge några exempel på vad som gjordes för att "försvenska" Skåne under andra hälften på 1600-talet.**
- 2. På vilket sätt förbättrades böndernas villkor i Baltikum under Karl XI:s tid?**
- 3. 1809 blev Finland ryskt och 1814 tvingades Norge in i en union med Sverige. Vad tror ni befolkningarna tyckte om de förändringarna?**